EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2013 05 27
COM(2013) 309 final

2013/0161 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

kuriuo nustatoma Europos Sąjungos pozicija Pasaulio prekybos organizacijos TRIPS taryboje dėl mažiausiai išsivysčiosioms šalims taikomo pereinamojo laikotarpio pratęsimo pagal 66 straipsnio 1 dalį

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. ĮŽANGA

1994 m. Pasaulio prekybos organizacijai (toliau – PPO) priėmus Sutartį dėl intelektinės nuosavybės teisių aspektų, susijusių su prekyba (toliau – TRIPS), 66 straipsnio 1 dalimi mažiausiai išsivysčiusios šalys atleistos nuo daugelio TRIPS prievolių dešimčiai metų, t. y. ilgiau nei vieneriems metams, kaip nustatyta visoms PPO šalims narėms bendros išimties tvarka. Tuo pačiu straipsniu numatyta, kad, esant tinkamai motyvuotam prašymui, šį laikotarpį galima vis pratęsti. 2005 m., remiantis konkrečiu mažiausiai išsivysčiusių šalių prašymu, šios išimties taikymo laikotarpis buvo pagrįstai pratęstas iki 2013 m. liepos 1 d.

Atsižvelgdamas į artėjantį terminą, 2012 m. lapkričio 5 d. Haitis mažiausiai išsivysčiusių šalių grupės vardu oficialiai pateikė prašymą pratęsti pereinamąjį laikotarpį (žr. PPO dokumentą IP/C/W/583). Užuot prašiusi konkrečios išimties, atitinkančios tam tikrą trukmę metais, šįsyk mažiausiai išsivysčiusių šalių grupė paprašė taip: „*... tol, kol neteks mažiausiai išsivysčiusios šalies narės statuso*.“[1]

Toliau pateikiama pagrindinių faktų, susijusių su mažiausiai išsivysčiusių šalių grupės prašymu, santrauka.

2. SANTRAUKA

TRIPS sutarties preambulėje pripažįstama, kad mažiausiai išsivysčiusioms šalims ypač svarbu kuo lanksčiau įgyvendinti įstatymus ir taisykles nacionaliniu mastu, siekiant sudaryti joms sąlygas įgyti tvirtą ir perspektyvų technologinį pagrindą. Susitarimu mažiausiai išsivysčiusioms šalims taip pat leista didžiąją TRIPS prievolių dalį taikyti praėjus dešimčiai metų nuo 1995 m. Pereinamasis laikotarpis buvo pratęstas remiantis konkrečiu prašymu; 2005 m. buvo gautas mažiausiai išsivysčiusių šalių prašymas jį pratęsti dar 15 metų, tad galiausiai laikotarpis papildomai pratęstas 7,5 metų – iki 2013 m. liepos 1 d. Tuo tarpu, vadovaujantis Dohos deklaracija dėl TRIPS ir visuomenės sveikatos, mažiausiai išsivysčiusioms šalims nustatytas laikotarpis, per kurį jos turi įgyvendinti nuostatas dėl vaistinių preparatų patentų ir duomenų apsaugos, jau pratęstas iki 2016 m.

Vienas iš klausimų, iškeltų per diskusijas, po kurių 2005 m. priimtas sprendimas pratęsti terminą TRIPS prievolėms įvykdyti, buvo toks: ar termino pratęsimas turėtų būti skirtas konkrečioms šalims ar jų grupei. Galiausiai susitarta, kad pratęsimas turi būti taikomas visoms grupę sudarančioms mažiausiai išsivysčiusioms šalims. 2005 m. pritarusi pratęsimui, TRIPS taryba taip pat inicijavo procesą, kurio tikslas – padėti mažiausiai išsivysčiusioms šalims TRIPS įgyvendinti nacionalinėse intelektinės nuosavybės sistemose. TRIPS taryba paragino mažiausiai išsivysčiusias šalis nustatyti techninio ir finansinio bendradarbiavimo prioritetus, o išsivysčiusių šalių paprašė padėti patenkinti nustatytuosius poreikius. Be to, ji paragino imtis glaudesnio bendradarbiavimo su Pasauline intelektinės nuosavybės organizacija ir kitomis susijusiomis tarptautinėmis organizacijomis. Buvo pabrėžti individualūs mažiausiai išsivysčiusių šalių poreikiai ir tai, kad būtina užtikrinti jų veiksmingą patenkinimą.

Prieš JT Ekonomikos ir socialinių reikalų tarybos kasmetinę ministrų apžvalgą 2013 m. kovo mėn. Dar es Salame vykusiame regioniniame parengiamajame susitikime, skirtame Afrikai, ministrai, pripažindami intelektinės nuosavybės naudą plėtrai, tvirtino, kad „Afrikos šalių

[1] Siūlomame TRIPS tarybos sprendimo tekste mažiausiai išsivysčiusioms šalims skirtame komunikate rašoma: „Mažiausiai išsivysčiusios šalys narės neprivalo taikyti susitarimo nuostatų, išskyrus 3, 4 ir 5 straipsnius, tol, kol neteks mažiausiai išsivysčiusios šalies narės statuso“.

politikai turėtų dėti dvigubai daugiau pastangų ir sukurti teisinę ir politinę sistemą, įskaitant intelektinės nuosavybės teisės aktus ir politikos sritis, kad būtų išnaudotos regiono galimybės.“ Tad tolesnis TRIPS nuostatų įgyvendinimo atidėjimas galėtų apsunkinti mažiausiai išsivysčiusių šalių ekonominio augimo galimybes. Nenustatyti terminai taip pat galėtų iš dalies sumažinti paskatas jas iš viso įgyvendinti. Tačiau taip susiklostė, kad įgyvendindamos tas nuostatas kai kurios mažiausiai išsivysčiusios šalys pažengė toliau nei likusios. Tai įvertinus, priimtinas ribotas laikotarpio pratęsimas. Pratęsiant ribotai laikotarpį, reikėtų toliau teikti tikslingą techninę pagalbą, kuria ES reikšmingai prisidėdavo. Be to, kiekvienoje mažiausiai išsivysčiusioje šalyje būtų naudinga atlikti išsamią įgyvendinimo analizę, kad būtų galima vietoje susidaryti aiškią nuomonę apie padėtį ir taip padėti numatyti prioritetus ir veiksmingą pagalbą.

Kad diskusijos PPO nenukryptų nuo aptariamo klausimo, naujas sprendimas pratęsti išimties taikymą turėtų atitikti 2005 m. priimto sprendimo formą. Visų pirma, mažiausiai išsivysčiusios šalys turėtų įsipareigoti užtikrinti, kad intelektinės nuosavybės apsaugos lygis jose nebūtų mažesnis už egzistavusįjį pereinamuoju laikotarpiu. Be to, aptariamas sprendimas dėl bendrosios TRIPS įgyvendinimo išimties, skirtos mažiausiai išsivysčiusioms šalims, turėtų būti atskirtas nuo 2002 m. birželio 27 d. TRIPS tarybos sprendimo dėl pereinamojo laikotarpio pratęsimo …, susijusio su mažiausiai išsivysčiusių šalių įsipareigojimais dėl vaistinių preparatų“.

3. REKOMENDACIJA

Atsakydama į mažiausiai išsivysčiusių šalių grupės prašymą, Komisija Europos Sąjungos Tarybai rekomenduoja nustatyti toliau pateikiamą Sąjungos poziciją. Mažiausiai išsivysčiusios šalys narės neprivalo taikyti TRIPS susitarimo nuostatų, išskyrus 3, 4 ir 5 straipsnius, tol, kol pasibaigs 2005 m. pratęstos išimties galiojimas arba jos neteks mažiausiai išsivysčiusios šalies narės statuso, atsižvelgiant į tai, kuri iš šių sąlygų įvyks pirmiau. Tuo laikotarpiu būtų galima tinkamai įvertinti skirtingą TRIPS įgyvendinimo lygį mažiausiai išsivysčiusiose šalyse ir tai, kaip būtų galima toliau teikti techninę pagalbą, skirtą minėtiems trūkumams ištaisyti, visų pirma srityse, kuriose tai aktualiausia. Šiuo pratęsimo laikotarpiu mažiausiai išsivysčiusios šalys neturėtų sumažinti intelektinės nuosavybės apsaugos lygio tiek, kad jis nebeatitiktų nustatytojo TRIPS standartais.

2013/0161 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

kuriuo nustatoma Europos Sąjungos pozicija Pasaulio prekybos organizacijos TRIPS taryboje dėl mažiausiai išsivysčiosioms šalims taikomo pereinamojo laikotarpio pratęsimo pagal 66 straipsnio 1 dalį

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 207 straipsnio 4 dalį ir 218 straipsnio 9 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

(1) 2012 m. lapkričio 5 d. Haitis, mažiausiai išsivysčiusių šalių grupės vardu, oficialiai paprašė pratęsti Pasaulio prekybos organizacijos (toliau – PPO) Sutarties dėl intelektinės nuosavybės teisių aspektų, susijusių su prekyba (toliau – TRIPS), įgyvendinimo pereinamąjį laikotarpį pagal tos sutarties 66 straipsnio 1 dalį;

(2) nustatytasis pereinamasis laikotarpis, dėl kurio susitarta 2005 m. lapkričio 29 d. TRIPS tarybos sprendimu IP/C/40, turi baigtis 2013 m. liepos 1 d.;

(3) TRIPS sutarties 66 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad TRIPS taryba „*esant tinkamai motyvuotam mažiausiai išsivysčiusios valstybės narės prašymui, šį laikotarpį pratęsia*“;

(4) siekiant skatinti socialinę ir ekonominę plėtrą, būtina užtikrinti ir apsaugoti intelektinę nuosavybę, kaip, pvz., ministrai pripažino prieš kasmetinę ministrų apžvalgą JT Ekonomikos ir socialinių reikalų taryboje 2013 m. kovo mėn. Dar es Salame vykusiame regioniniame parengiamajame susitikime, skirtame Afrikai, paraginę dėti dvigubai daugiau pastangų ir sukurti teisinę ir politinę sistemą, pvz., intelektinės nuosavybės srityje;

(5) PPO TRIPS sutarties įgyvendinimo mažiausiai išsivysčiusiose šalyse sparta ir nuoseklumas skiriasi;

(6) kai kurios mažiausiai išsivysčiusios šalys jau ėmėsi reikšmingų intelektinės nuosavybės srities priemonių, tačiau bendrai jos vis dar turi specialių poreikių bei reikalavimų ir vis dar patiria ekonominių, finansinių ir administracinių sunkumų, todėl joms reikalingas lankstumas ir daugiau laiko TRIPS nuostatoms įgyvendinti;

(7) todėl būtina pratęsti TRIPS sutarties įgyvendinimo pereinamąjį laikotarpį, taikomą mažiausiai išsivysčiusioms PPO šalims narėms,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

1. Remiantis Europos Sąjungos pozicija Pasaulio prekybos organizacijos TRIPS taryboje dėl prašymo pratęsti mažiausiai išsivysčiosioms šalims taikomą pereinamąjį

laikotarpį pagal 66 straipsnio 1 dalį, mažiausiai išsivysčiusios šalys narės neprivalo taikyti TRIPS susitarimo nuostatų, išskyrus 3, 4 ir 5 straipsnius, tol, kol pasibaigs 2005 m. pratęstos išimties galiojimas arba jos neteks mažiausiai išsivysčiusios šalies narės statuso, atsižvelgiant į tai, kuri iš šių sąlygų įvyks pirmiau.

2. Šiuo pratęsimo laikotarpiu mažiausiai išsivysčiusios šalys neturėtų sumažinti intelektinės nuosavybės apsaugos lygio tiek, kad jis nebeatitiktų nustatytojo TRIPS standartais.

3. Tuo laikotarpiu reikėtų tinkamai įvertinti skirtingą TRIPS įgyvendinimo lygį mažiausiai išsivysčiusiose šalyse ir tai, kaip būtų galima toliau teikti techninę pagalbą ir vykdyti gebėjimų stiprinimo programas, skirtas minėtiems trūkumams ištaisyti, visų pirma srityse, kuriose tai aktualiausia.

2 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja jo priėmimo dieną.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas